

Sunndal kommune
postboks 94
6601 SUNNDALSØRA

Trondheim, 27.11.2014

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2014/12257

Saksbehandler:
Anders Braa

Avgjørelse av klage på avslag på skadefelling av jerv - Sunndal kommune

Miljødirektoratet tar ikke klagen fra Sunndal kommune til følge og opprettholder Fylkesmannen i Møre og Romsdal sitt vedtak av 25.08.2014. Fylkesmannen sitt vedtak er i samsvar med gjeldende regelverk.

Bakgrunn

Miljødirektoratet viser til klage av 01.09.14, fra Sunndal kommune på Fylkesmannen i Møre og Romsdal sitt vedtak om avslag på skadefelling av jerv av 25.08.2014.

I søknaden fra Sunndal kommune vises det til dokumenterte tap av sau til jerv på besetningen til Anne Grete Røymo. Kommunen ber om at en spesielt tar hensyn til de viktige kulturlandskapsverdiene i dette beiteområdet. Beiting av sau er nødvendig for å opprettholde landskapskvalitetene.

I sin behandling av søknaden har Fylkesmannen vurdert saken etter naturmangfoldloven §7, prinsipper for offentlig myndighetsutøvelse i §§8 - 12.

Fylkesmannen viser til føringene fra rovviltforliket fra 2011, som understreker at soneforvaltningen skal være tydelig. Det aktuelle området er innafor en begrenset sone i Møre og Romsdal som er avsatt som jervesone. Forvaltningsplanen for region 6 (Trøndelagsfylkene og Møre og Romsdal) har mål om 3 årlige ynglinger i dette området. I 2014 ble det dokumentert 2 ynglinger i fylket, begge i Trollheimen som ligger utenfor jervesonen. Disse ble tatt ut etter vedtak fra Miljødirektoratet. Det regionale bestandsmålet for jerv er ikke nådd, og et uttak vil virke negativt på overlevelse og bestandsutvikling i regionen.

Sunndal kommune har fått tilskudd til utvida tilsyn og til tidlig sankning i dette beiteområdet i år.

Klagers anførsler

Klagen er grunnlagt med at Fylkesmannen ikke har tatt opp søknadens hovedpoeng til vurdering: Beiteområdet er del av et «Utvalgt kulturlandskap». Det er også viktig at verneformålet i «Åmotan - Grøvdalen landskapsvernområde» er ivaretagelse av kulturlandskapet. Kommunen viser også til forvaltningplanen for region 6, som sier at det skal tas særlige hensyn til områdets betydning som beitemark ved vurdering av tillatelse til skadefelling.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen mener rovviltforskriften §9, bokstav a) områdets betydning som beitemark, ikke oppstiller krav til vurderinger av områdets verdier knyttet til kulturlandskap og kulturbetinget biologisk mangfold ved behandling av skadefellingssøknader.

Videre gjentar Fylkesmannen de sentrale føringene for at det skal være en høy terskel for uttak av rovvilt i rovviltprioriterte områder. Bestandsmålet i fylket for jerv på 3 ynglinger er ikke nådd. I rovviltprioriterte områder skal det prioriteres effektive forebyggende tiltak. I dette området har Fylkesmannen gitt tilskudd til tilsyn, tidlig nedsanking og gjerdemateriell for sikring av høstbeite, og regner med det har ført til opphør av skade.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for direktoratets vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning. Naturmangfoldloven §§ 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 8.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 og 10 er omtalt senere i vedtaket.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 9, jf. §§ 1 og 3. Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk [...]

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, [...] Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom, Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. [...]

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 9 (Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling):
Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltneemnden, jf. forskriften § 8, eller Direktoratet for naturforvaltning, jf. § 13. Fylkesmannen kan delegere sin myndighet til iverksetting av slik felling til kommunen i særskilte tilfeller.

Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

- a) områdets betydning som beitemark*
- b) skadenes omfang og utvikling*
- c) potensialet for fremtidige skader*
- d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.*

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. [...]

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004), fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, brunbjørn, ulv og kongeørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Det nasjonale bestandsmålet for jerv er 39 årlige ynglinger, hvorav 10 skal være i region 6, jf. rovviltforskriften § 4. I forvaltningsplanen for region 6 er det et mål at 3 av disse ynglingene skal være i område avsatt til jervsone i Møre og Romsdal.

I punkt 2.2.19 i rovviltforliket av 2011 heter det at i prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn den gangen bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet.

Miljødirektoratet sin vurdering

Det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt har en metodikk og et datagrunnlag som sikrer et tilstrekkelig høyt kunnskapsgrunnlag for aktuelle forvaltningsvedtak, jf naturmangfoldloven §10. Jervbestanden i landet er nå på bestandsmålet, men region 6 sitt bestandsmål på 10 ynglinger er ikke nådd i år. Kun 7 overlevende ynglinger er dokumentert i regionen, ingen av disse i Møre og Romsdal.

8 kadaver av sau eller lam er undersøkt av Statens naturoppsyn (SNO) i Sunndal kommune i 2014 der konklusjonen er dokumentert eller antatt jerv som dødsårsak. 6 av disse er i besetningen til Anne Grete Røymo. Tapene til jerv er i realiteten mye høyere enn dette etter beitesesongen, men før Fylkesmannen har behandlet erstatningssøknadene er dette vanskelig å anslå. Det er ikke fastsatt kvote for lisensfelling av jerv i dette området for sesongen 2014/2015.

Miljødirektoratet vil på linje med Fylkesmannen vise til de signaler som er gitt for en tydelig soneforvaltning. I rovviltprioriterte områder skal det prioriteres forebyggende tiltak rettet mot besetningene, og sauedrift må finne måter å tilpasse seg den aktuelle rovviltarten. Felling som virkemiddel skal i all hovedsak rettes inn mot beiteprioriterte soner.

I den grad forekomst av rovvilt er i strid med eller oppfattes som problematisk i forhold til annet biologisk mangfold som viktige kulturlandskap eller verneområder, er dette forhold som må inngå som del av vurderingene i forkant av fastsetting av grensene mellom rovvilt- og beitesoner. Det gjelder også i motsatt tilfelle: Der viktige verneinteresser tilsier faste forekomster av rovvilt av hensyn til et mest mulig sammenhengende økosystem.

Når Trollheimen er tatt ut som jervesone både i Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag er det relativt lite plass igjen og et lite antall dyr som kan sikre den målsettingen forvaltningsplanen har for yngling i Møre og Romsdal. Skadefelling vil redusere den muligheten ytterligere.

Forvaltningen av jerv er som for de andre rovpattedyra en balansegang av ulike hensyn, virkemidler og kunnskap om biologiske forutsetninger for å sikre en mest mulig presis måloppnåelse. I et økosystemperspektiv vurderer vi uttak av jerv i dette området som en større belastning enn de konsekvenser på kulturlandskapet det eventuelt vil ha å ikke effektivere en slik felling, jf naturmangfoldloven §10.

Miljødirektoratets konklusjon

Miljødirektoratet opprettholder Fylkesmannen i Møre og Romsdal sitt vedtak om avslag på skadefelling av 1 jerv i Sunndal kommune av 26.08.2014. Klagen er dermed ikke tatt til følge. Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages videre, jfr. Forvaltningsloven § 28.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Terje Bø
seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:
Fylkesmannen i Møre og Romsdal Fylkeshuset 6404 Molde